

PROTOKOLL

Dnr
2680-2026

Sid
1 (19)

Justitieombudsmannen
Thomas Norling

Inspektion av Socialnämnden i Pajala kommun den 14–16 april 2026

JO:s uttalande i korthet: JO genomförde den 14–16 april 2026 en inspektion av Socialnämnden i Pajala kommun. Inspektionen omfattade nämndens handläggning av barnärenden enligt socialtjänstlagen (2025:400), SoL, och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, ärenden enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, samt ärenden om ekonomiskt bistånd och om särskilt boende för äldre enligt SoL.

Det allmänna intrycket av nämndens verksamhet var gott. Handläggningen av ärendena verkade i allt väsentligt fungera väl. I flera av de granskade ärendena var det dock svårt att följa handläggningen på grund av bristfällig dokumentation. Vid inspektionen noterades också flera fall där det hade tagit alldeles för lång tid innan en åtgärd eller en händelse hade dokumenterats i journalen. Det fanns även exempel på att åtgärder inte hade dokumenterats över huvud taget.

JO noterade därutöver ytterligare brister i ärendehandläggningen. Det framgick oftast inte av dokumentationen i barnärendena eller i LSS-ärendena som rörde barn, att nämnden hade gjort en konkret och individualiserad bedömning av barnets bästa. Vid granskningen kom det också fram att nämnden i stor utsträckning försåg sina beslut med omprövningsförbehåll utan att närmare överväga behovet av sådana förbehåll. I flera LSS-ärenden hade det tagit för lång tid innan nämnden påbörjat handläggningen.

I några fall anser JO att nämnden ska kritiseras för bristerna i handläggningen.

Inledning

JO har under åren 2024–2026 meddelat tre kritikbeslut mot Socialnämnden i Pajala kommun. I två av besluten riktades allvarlig kritik mot nämnden för handläggningen av ärenden enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Det tredje beslutet avsåg bristfällig handläggning av ett ärende som rörde ett familjehem.

Det som kommit fram inom ramen för JO:s tillsynsarbete visade på brister i nämndens hantering av ärenden, särskilt när det gällde insatser enligt LSS. JO har inte tidigare genomfört någon inspektion av nämnden. Mot den bakgrunden beslutade JO Thomas Norling att inspektera nämnden samt att granskningen skulle avse handläggningen av ärenden som rör barn enligt socialtjänstlagen

(2025:400), SoL, och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Granskningen skulle även avse ärenden enligt LSS samt ärenden om ekonomiskt bistånd och ärenden om särskilt boende för äldre enligt SoL.

Den 14–16 april 2026 genomförde JO Thomas Norling inspektionen tillsammans med byråchefen Sandra Lundgren samt rättssakkunniga Charlotte Ljungblad och Lovisa Falkman.

Inspektionens genomförande

Inledande möte

Inspektionen inleddes genom ett möte med nämnden den 14 april 2026. Nämnden representerades vid mötet av nämndens ordförande AA, socialchefen BB och verksamhetschefen CC.

Efter en inledande presentation av samtliga närvarande redogjorde JO Thomas Norling för JO:s verksamhet samt bakgrunden till inspektionen och dess syfte. Företrädarna för nämnden redogjorde därefter för myndighetens organisation och verksamhet.

Granskning av handlingar

Inför inspektionen begärde JO när det gällde *barn- och ungdomsärenden* att få ta del av:

- ärenden rörande barn som har placerats med stöd av 2 § LVU, där beslut om ansökan om vård fattats efter den 1 januari 2024,
- ärenden där nämnden efter den 1 januari 2024 har fattat beslut om omedelbart omhändertagande med stöd av 6 § LVU, och
- ärenden där nämnden efter den 1 januari 2024 har fattat beslut om att placera eller omplacera ett barn utanför hemmet med stöd av SoL.

JO begärde när det gällde *ärenden enligt LSS* att få ta del av:

- de tio äldsta icke avslutade ärendena om insats enligt LSS,
- de tjugo senast avslutade ärendena om insats enligt LSS,
- samtliga ärenden där det finns ett beslut eller en dom om insats enligt LSS som nämnden ännu inte har verkställt, och
- ärenden enligt LSS som har återförvisats från domstol till nämnden efter den 1 januari 2024.

När det gällde *ärenden om ekonomiskt bistånd* begärde JO att få ta del av:

- de tio senaste besluten där nämnden helt eller delvis avslagit en ansökan om ekonomiskt bistånd när underåriga barn funnits med i bilden,
- de tio senaste besluten där nämnden helt eller delvis avslagit en ansökan om ekonomiskt bistånd i ett fall där sökanden inte har underåriga barn,
- de tio äldsta icke avslutade ärendena,

- de tio senaste ärendena där nämnden har genomfört ett hembesök hos den person som gjort ansökan,
- de tio första besluten om ekonomiskt bistånd som nämnden fattat efter maj 2024 och som har överklagats, och
- ärenden som har återförvisats från domstol till nämnden efter maj 2024.

JO begärde när det gällde *ärenden om särskilt boende för äldre* att få ta del av:

- de tio äldsta icke avslutade ärendena, och
- de tio senaste besluten om insatsen.

I flera av kategorierna hade nämnden inte så många ärenden som JO hade begärt. I några av kategorierna fanns det endast ett par ärenden. JO:s medarbetare gick vid granskningen igenom de ärenden som nämnden tagit fram, men utan att akterna granskades i alla avseenden.

Avslutande genomgång

Den 16 april 2026 hölls ett avslutande möte. Från nämnden deltog, utöver BB och CC, vice ordföranden i nämnden DD, enhetschefen EE och verksamhetsledaren FF.

Efter att ha redogjort för bl.a. bakgrunden till inspektionen och dess syfte redovisade JO Thomas Norling och hans medarbetare de huvudsakliga iakttagelser som gjorts under inspektionen. Företrädarna för nämnden fick möjlighet att kommentera och ställa frågor om iakttagelserna.

Uttalanden av JO Thomas Norling

Allmänt

Inspektionen av nämnden motiverades av att jag inom ramen för min tillsyn noterat brister i nämndens handläggning av ärenden. Syftet med inspektionen var att jag skulle få en allmän uppfattning om nämndens verksamhet. Jag ville också kontrollera om nämnden hade tagit hand om de synpunkter jag förde fram i mitt kritikbeslut år 2024 som handlade om bl.a. långsam handläggning och bristande dokumentation i ett LSS-ärende (se JO 2024 s. 399, dnr 5149-2023).

Det allmänna intrycket av nämndens verksamhet var gott. Jag och mina medarbetare såg vid granskningen flera exempel på god förvaltning. Ärendehandläggningen präglades av en omsorg om de enskilda. Det noterades flera exempel på hög servicenivå. Nämnden ansträngde sig för att ge enskilda sådan hjälp att de kunde ta till vara sina intressen. Detta är mycket positivt. Handläggningen var i de flesta ärenden aktiv och fungerade i allt väsentligt väl. Jag kunde bl.a. konstatera att nämndens utredningar var av god kvalitet och att nämnden genomgående följde de tidsfrister som uppställs i LVU. Vården hade omprövats på det sätt och vid de tidpunkter som lagen kräver, och den hade följts upp strukturerat.

Under inspektionen noterades emellertid även brister i ärendehandläggningen. I flera av de granskade ärendena var det svårt att följa handläggningen på grund av dokumentationsbrister. Jag noterade också flera fall där nämndens bedömningar av barnets bästa var bristfälliga. Vid granskningen kom det också fram att nämnden i stor utsträckning försåg sina beslut om insatser enligt LSS och om särskilt boende för äldre med omprövningsförbehåll utan att närmare överväga behovet av sådana förbehåll. I några fall anser jag att bristerna i handläggningen är sådana att nämnden förtjänar kritik. Jag kommer i det följande att redogöra för mina iakttagelser och göra uttalanden om handläggningen i de ärenden som granskats.

Jag har valt att dela upp protokollet i sju avsnitt, varav de tre första rymmer mer allmänna iakttagelser. I det första avsnittet behandlas kravet på dokumentation. Därefter följer ett avsnitt om barnets bästa och barnets rätt att få komma till tals. I det tredje avsnittet berör jag användningen av omprövningsförbehåll. Därefter följer fyra avsnitt som handlar om handläggningen av barnärenden, ärenden enligt LSS, ärenden om ekonomiskt bistånd och ärenden om särskilt boende för äldre.

Det kan nämnas att granskningen har omfattat något enstaka ärende som handlagts enligt den äldre socialtjänstlagen (2001:453).

Dokumentation

Rättsliga utgångspunkter

Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om insatser ska dokumenteras. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. (Se 14 kap. 3 § SoL och 21 a § LSS.)

Dokumentationsskyldigheten utgör grunden för en rad andra förvaltningsrättsliga regler som tillsammans syftar till att garantera den enskildes rättssäkerhet.

Journalanteckningar och andra handlingar som hör till den enskildes personakt ska hållas ordnade så att det enkelt går att följa och granska handläggningen av ett ärende (se 4 kap. 7 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd [SOSFS 2014:5] om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS). Åtgärder som vidtas vid handläggningen av ett ärende ska fortlöpande och utan oskäligt dröjsmål dokumenteras i journalen. Detsamma gäller faktiska omständigheter och händelser av betydelse för handläggningen av ett ärende. Av journalen ska det bl.a. framgå när åtgärder har vidtagits i ärendet och av vem, när faktiska omständigheter eller händelser av betydelse har inträffat samt när en handling av betydelse för handläggningen har kommit in i ärendet. (Se 4 kap. 9 § i föreskrifterna.)

Det är av flera anledningar viktigt att journalföringen i ett ärende sker på ett korrekt och rättvisande sätt. Det är från rättssäkerhetssynpunkt viktigt att alla

uppgifter som behövs för bedömningen av ett ärende dokumenteras, vilket normalt bör göras i ärendets journal. Det ställs inte något krav på att det som i det enskilda fallet ska dokumenteras måste återges i detalj. Men den enskilde ska utifrån dokumentationen kunna följa handläggningen i sitt ärende. Vidare är det vid byte av handläggare viktigt att journalanteckningarna är tydliga så att den nya handläggaren snabbt kan sätta sig in i ärendet. Innehållet i akten ska även vara sådant att en tillsynsmyndighet kan granska handläggningen av ärendet utifrån akten och den övriga dokumentationen i ärendet. Dröjsmål med journalföring och bristande dokumentation riskerar att leda till problem när en enskild begär att få ta del av t.ex. journalen i sitt ärende. Om en nämnd journalför med fördröjning riskerar journalen som den enskilde får ta del av att vara ofullständig, vilket i förlängningen kan påverka hans eller hennes möjlighet att driva sitt ärende. (Se t.ex. JO 2020/21 s. 464, dnr 5013-2018.)

lakttagelser och uttalanden

Journalanteckningarna i de granskade ärendena var skrivna med ett lättillgängligt språk. Som jag redan nämnt var det i många ärenden svårt att följa handläggningen på grund av bristfällig dokumentation. I flera av de granskade LSS-ärendena saknades dokumentation i journalen om händelser, t.ex. att det kommit in handlingar, eller om åtgärder såsom hembesök eller samtal med den enskilde.

I ett ärende om ekonomiskt bistånd framgick av beslutet att ett hembesök hade ägt rum. Det fanns inte någon dokumentation om hembesöket i den enskildes journal. Jag vill påminna nämnden om att hembesök är ett utredningsmedel som måste användas med stor försiktighet. Var och en är skyddad mot bl.a. husrannsakan och liknande intrång från det allmännas sida (2 kap. 6 § första stycket regeringsformen, RF). Socialtjänsten utgör en del av det allmänna och omfattas alltså av nyssnämnda bestämmelse. Det finns inte någon bestämmelse som ger socialtjänsten rätt att gå in i en enskilds bostad oavsett vad syftet med detta skulle vara. För att socialnämnden ska få göra ett hembesök hos den enskilde krävs att den enskilde lämnar ett reellt samtycke till det (se t.ex. JO 2015/16 s. 417, dnr 4930-2012). Nämnden måste när den överväger att genomföra ett hembesök noga väga det integritetsintrång som en sådan åtgärd kan innebära mot de intressen som nämnden ska tillgodose. Jag är kritisk till att det inte framgår av dokumentationen om den enskilde hade samtyckt till hembesöket samt vilka överväganden som nämnden hade gjort i fråga om hembesök.

I vissa fall framgick det inte av journalen att ett beslut hade fattats i ärendet. I flera ärenden kunde det utläsas av den övriga dokumentationen att händelser hade ägt rum eller att åtgärder hade vidtagits. Det var dock inte tillräckligt att bara granska journalen för att få en bild av ärendehandläggningen.

Jag kunde också konstatera att nämnden i många ärenden inte löpande hade dokumenterat händelser och åtgärder i journalen. I ett större antal ärenden hade

journalanteckningar gjorts flera dagar efter att en händelse hade ägt rum eller en åtgärd vidtagits. I ett antal ärenden hade nämnden dröjt flera veckor och i vissa fall flera månader med dokumentationen.

Jag har i tidigare beslut kritiserat nämnden för bristfällig dokumentation. Jag ser med allvar på att nämnden inte har tagit till sig den kritiken och säkerställt att ärendehandläggningen dokumenteras på ett korrekt sätt. Jag utgår från att nämnden omedelbart vidtar de åtgärder som krävs för att säkerställa att kraven på dokumentation uppfylls.

Barnets bästa och barnets rätt att komma till tals

Rättsliga utgångspunkter

Principen om att barnets bästa ska beaktas är central och avser alla åtgärder som rör barn. Den följer av artikel 3 i barnkonventionen, som gäller som svensk lag sedan 2020. Principen kommer också till uttryck i 3 kap. 1 § SoL och i 6 a § LSS. Vid beslut enligt LVU och vid beslut eller en annan åtgärd om vård- eller behandlingsinsatser för ett barn enligt SoL, ska i stället det som är bäst för barnet vara avgörande (jfr 1 § femte stycket LVU och 3 kap. 1 § SoL).

Den närmare innebörden av barnets bästa är inte definierad i någon av bestämmelserna utan måste avgöras i varje enskilt fall utifrån en bedömning av de individuella förhållandena. I det ligger ett krav på att beslutande myndigheter så långt som möjligt har försäkrat sig om att barnets bästa har beaktats och redovisats i beslutsprocessen. Besluten måste med andra ord innefatta ett barnperspektiv där principen omsätts i verkliga och konkreta situationer. Det ska vara tydligt vilka överväganden som lett fram till att ett visst beslut fattats och varför det inte har varit möjligt att fatta ett annat beslut i det aktuella ärendet. Såväl kortsiktiga som långsiktiga effekter för barnet måste beaktas. (Se Barnkonventionsutredningens betänkande SOU 2020:63 s. 190 f. och 242 f., prop. 2002/03:53 s. 76 f. och 105 samt prop. 2024/25:89 s. 222 ff. och 649 f., se även JO:s beslut den 28 juni 2022, dnr 822-2022.)

Barnets rätt att komma till tals framgår av artikel 12 i barnkonventionen. Av den bestämmelsen följer både en mer allmän rätt för ett barn att uttrycka sina åsikter och en rätt för barnet att höras och göras delaktig i ärenden vid domstolar och myndigheter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Även SoL, LVU och LSS innehåller bestämmelser om barnets rätt att komma till tals. Bestämmelserna innebär att ett barn ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet samt att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad. Barnets egna synpunkter och åsikter är också en viktig del i bedömningen av vad som är barnets bästa. (Se 3 kap. 2 och 3 §§ SoL respektive 36 § första stycket LVU och 8 § andra stycket LSS.)

Begreppet mognad är inte definierat i lag. I förarbetena till LVU anges att begreppet mognad handlar om förmågan att förstå och bedöma vilka konsekvenser den aktuella frågan medför (se prop. 2012/13:10 s. 39).

lakttagelser och uttalanden

I de granskade ärendena noterades skillnader i hur nämnden redovisat sina bedömningar av barnets bästa. I ärendena om placering enligt SoL framgick det vilka överväganden som nämnden hade gjort och vad som legat till grund för bedömningen. Detta var inte lika tydligt i ärendena om placering enligt LVU. Det framgick exempelvis inte om alternativ till tvångsvård hade övervägts.

I ärendena om ekonomiskt bistånd som rörde barn saknades regelmässigt en bedömning av barnets bästa. I ett ärende angavs under rubriken ”Barnets bästa” enbart var barnen ville bo. I ett annat ärende angavs endast att en ansökan om nödbistånd till mat inte beviljades eftersom det fanns mat hemma. Nämnden verkade alltså inte ha prövat barnets bästa i ärendena.

Utredningarna i LSS-ärendena innehöll rubriken ”Barnperspektivet”. I flera av de granskade ärendena framgick det inte alls av dokumentationen vilka överväganden nämnden hade gjort gällande barnets bästa. Jag vill ge två exempel på detta från min granskning. En utredning innehöll formuleringen ”Barnperspektivet har beaktats utifrån att [barnets namn] varit delaktig genom att han träffat socialsekreterare under hembesök 2025-09-26. Uppgifter om hjälpbehov har inhämtats från föräldrarna /vårdnadshavarna samt medicinska underlag.” En annan utredning innehöll skrivningen ”[barnets namn] har enligt mamma stöd med punktinsatser från öppenstöd via socialtjänstlagen och får göra aktiviteter som fiska, grilla och utflykter”. Det framgår inte av dessa formuleringar vilka överväganden nämnden gjort i fråga om barnets bästa när den beslutade i ärendena.

Vid det avslutande mötet uppgav företrädarna för nämnden att de var osäkra på hur bedömningar av barnets bästa skulle göras och formuleras.

Jag kunde alltså vid min granskning konstatera att nämnden i flera av de granskade ärendena som rörde barn inte hade gjort konkreta och individualiserade bedömningar av barnets bästa. I de fall där nämnden hade redovisat sina ställningstaganden kunde jag konstatera att den ofta fokuserade på fel fråga. I besluten om omhändertagande av barn enligt 6 § LVU är mitt intryck att nämnden snarare gjorde en riskbedömning av den situation som barnet befann sig i. Nämnden borde i stället ha redovisat vilka konkreta alternativ som fanns för att bistå barnet och varför den valda åtgärden, t.ex. en placering utanför det egna hemmet, var den bästa för barnet.

Nämnden måste redovisa hur den har resonerat och ange vilka överväganden den gjort för att komma till slutsatsen att en viss åtgärd är förenlig med barnets bästa. Om det inte uttryckligen motiveras varför ett beslut är förenligt med barnets bästa är det svårt för barnet och vårdnadshavarna att förstå hur nämnden

har resonerat och vilka omständigheter som har varit avgörande för nämndens beslut. Det är givetvis inte godtagbart med blanka påståenden om att en åtgärd är förenlig med barnets bästa. En uttrycklig motivering är central för att den domstol som ska pröva ett överklagande från en enskild eller en ansökan från nämnden utan svårigheter ska kunna förstå hur nämnden har resonerat om barnets bästa. Även tillsynsmyndigheternas granskning försvåras om nämnden inte redovisar sitt ställningstagande.

Att ett barn får komma till tals i ett ärende som rör honom eller henne är ett viktigt moment för att nämnden ska kunna göra ett korrekt ställningstagande i fråga om vad som är bäst för barnet. Jag noterade vid min granskning att nämnden tycktes arbeta aktivt för att barn skulle få komma till tals i ärenden som rörde dem. Däremot var det sällan så att barnets åsikter och inställning togs in i och beaktades i nämndens bedömningar. Det saknades också dokumenterade bedömningar i fråga om vilken betydelse som ett barns åsikter och inställning skulle tillmätas utifrån barnets ålder och mognad i barnärendena. Nämnden måste redovisa sina ställningstaganden i dessa avseenden.

Även när barnet ska ges möjlighet att framföra sina åsikter ska barnets bästa beaktas. Det kan innebära att det inte alltid är lämpligt att efterfråga barnets åsikt (se prop. 2009/10:176 s. 74). Det ska alltid framgå av dokumentationen om nämnden har bedömt att det inte varit lämpligt att efterfråga barnets åsikt i ett visst fall. Jag noterade ett sådant exempel i ett LSS-ärende. Nämnden angav i utredningen att den hade valt att inte träffa en pojke med hänsyn bl.a. till tidigare trauma. Nämndens bedömning var tydligt redovisad i underlaget. Jag vill understryka att ett noggrant ställningstagande måste göras utifrån omständigheterna i varje enskilt fall.

Sammantaget kan jag konstatera att nämnden brustit i att pröva barnets bästa och även i att dokumentera sina bedömningar gällande den saken. Det är bekymrande och nämnden förtjänar kritik för dessa brister i handläggningen.

Jag förväntar mig att nämnden säkerställer att konkreta och individualiserade bedömningar av barnets bästa görs och även tydligt redovisas i varje ärende samt att barnets åsikt och inställning beaktas i bedömningarna.

Omprövningsförbehåll

Rättsliga utgångspunkter

En myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får ändras till den enskildes nackdel bara om det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas, tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller felaktigheten beror på att parten lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. (Se 37 § FL.)

I förarbetena till bestämmelsen uttalades att förbehåll som följer av villkor som anges i ett beslut måste utformas på ett sätt som uppfyller rimliga krav på förutsebarhet och är förenliga med kraven på legalitet, objektivitet och proportionalitet (se prop. 2016/17:180 s. 329).

JO har i tidigare beslut uttalat sig om omprövningsförbehåll i LSS-ärenden. I beslutet framhöll JO att myndigheten i varje ärende där omprövningsförbehåll övervägs måste ta ställning till nödvändigheten av ett sådant förbehåll. Det måste stå klart för myndigheten vad syftet med att uppställa förbehållet är. (Se JO 2018/19 s. 577, dnr 589-2016.)

lakttagelser och uttalanden

Vid min granskning kunde jag notera att nämndens beslut i flera av ärendeslagen innehöll omprövningsförbehåll, t.ex. i ärenden om placering av barn enligt SoL. Samtliga beslut i ärendena om särskilt boende för äldre innehöll omprövningsförbehåll.

Även i besluten om LSS-insatser fanns det omprövningsförbehåll. I ett ärende hade nämnden den 13 augusti 2025 beviljat en insats i form av korttidsvistelse utanför det egna hemmet med fyra timmar under perioden 30–31 augusti 2025. I beslutet anges att det kan komma att omprövas om det sker väsentliga förändringar i de förhållanden som legat till grund för beslutet och att detta kan ha till följd att den beslutade insatsen minskas, ökas eller dras in helt. Ett likadant förbehåll fanns i ett annat LSS-ärende där nämnden den 16 juli 2025 hade beviljat en enskild tillfällig utökning av insatsen kontaktperson med fyra timmar per dag den 20–27 juli 2025.

Vid det avslutande mötet uppgav nämndens företrädare att 14 kommuner använder samma verksamhetssystem för ärendehandläggning och att det är förvalt i systemet att beslut innehåller ett omprövningsförbehåll.

Nämnden tycktes alltså godta det omprövningsförbehåll som systemet automatiskt lade in i beslutet, i stället för att göra en egen prövning i varje enskilt fall av behovet av omprövningsförbehåll. Jag noterade vid min granskning att det inte fanns några motiveringar till omprövningsförbehållen. Som nämnts måste nämnden i varje enskilt fall bedöma om det finns behov av att göra ett förbehåll. Ett sådant förbehåll ska alltid motiveras. Det får givetvis inte förekomma att omprövningsförbehåll slentrianmässigt tas in i beslut på grund av verksamhetssystemets inställningar.

Jag vill också framhålla att en ordning där nämnden förser beslut med omprövningsförbehåll utan att det finns behov av ett sådant förbehåll kan skapa onödig stress och otrygghet för enskilda. Jag noterar i sammanhanget ett beslut om särskilt boende för äldre. En kvinna som var 101 år gammal hade beviljats insatsen efter en fallolycka i hemmet. Beslutet hade försetts med omprövningsförbehåll. Jag kan inte dra någon annan slutsats om det än att nämnden inte gjort

något närmare övervägande om behovet av ett omprövningsförbehåll i det ärendet. Från ett brukarperspektiv är det inte tillfredsställande.

Jag är sammantaget kritisk till det som kommit fram om nämndens användning av omprövningsförbehåll. Jag förutsätter att nämnden säkerställer att det i fortsättningen görs en prövning i varje enskilt fall av behovet av att förse ett beslut med omprövningsförbehåll och att omprövningsförbehåll alltid motiveras.

Barnutredningar

Rättsliga utgångspunkter

Om socialnämnden får information om något som skulle kunna leda till en åtgärd av nämnden, ska nämnden genast inleda en utredning (14 kap. 2 § SoL). Vid bedömning och utredning av barn och ungas behov av skydd eller stöd finns kompletterande bestämmelser i 20 kap. SoL. Vid en barnutredning, dvs. en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns behov av skydd eller stöd, ges socialnämnden bl.a. en tidsfrist att förhålla sig till (3 §) och ska normalt sett genast informera den som berörs av utredningen (4 §). Vid barnutredningar har socialnämnden också vissa särskilda befogenheter, som möjligheten att ta hjälp av sakkunniga i utredningen (5 §), att få uppgifter från andra myndigheter (6 §) och att samtala med barnet utan vårdnadshavares samtycke (7 §).

lakttagelser och uttalanden

De barnutredningar jag granskade var mycket välformulerade och skrivna på ett sakligt och opartiskt sätt. Utredningarna var tillräckligt utförliga för att ge en god bild av barnets situation och behov. Nämnden inledde snabbt en utredning och handläggningen var aktiv. Skyddsbedömningarna var genomgående välskrivna. Det var enkelt att genom ställningstagandena och övervägandena förstå vad som hade hänt, vad som hade gjorts och hur det hade påverkat slutsatserna.

Ärenden om placering av barn med stöd av SoL och LVU

Socialnämnden ansvarar för att enskilda som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem, stödboende eller ett hem för vård eller boende (9 kap. 1 § SoL). Definitioner av dessa vårdformer finns i samma kapitel. Där anges t.ex. att med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot bl.a. barn för stadigvarande vård, omsorg och uppfostran och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt (9 kap. 2 § SoL).

När det är fråga om vård av barn och unga utanför det egna hemmet finns kompletterande bestämmelser i 22 kap. SoL. Där anges bl.a. att när nämnden ska placera ett barn utanför det egna hemmet så ska den i första hand överväga om barnet kan tas emot av någon närstående (22 kap. 1 §). Ett barn får inte utan beslut om vård tas emot för stadigvarande vård i ett familjehem. Ett barn får inte heller utan socialnämndens medgivande tas emot för stadigvarande vård i ett

annat enskilt hem som inte tillhör någon av föräldrarna eller någon annan vårdnadshavare (22 kap. 2 §).

I vissa fall kan socialnämnden akut behöva placera ett barn utanför det egna hemmet för en kortare period. Barnet kan då placeras tillfälligt i en familj.

Ett enskilt hem som vid upprepade tillfällen tar emot barn för tillfällig vård, omsorg och uppfostran kallas för jourhem. Socialnämnden får inte placera ett barn i ett jourhem om inte förhållandena i jourhemmet och förutsättningarna för vård i det har utretts av en socialnämnd. Ett barn får vårdas i ett jourhem i högst två månader efter det att socialnämnden har avslutat en utredning av om nämnden behöver ingripa till barnets skydd eller stöd. Om det finns särskilda skäl, får barnet vårdas längre i jourhemmet (22 kap. 4 § SoL).

Socialnämnden kan också placera ett barn för en kortare tid hos en anhörig eller närstående. Enskilda hem i barnets nätverk som tar emot ett och samma barn för en eller flera kortare perioder omfattas inte av bestämmelserna om jourhem. Socialnämnden ansvarar även för att sådana tillfälliga hem är lämpliga för barnet att vistas i (se prop. 2006/07:129 s. 61).

Socialnämndens insatser för barn enligt SoL ska göras i samförstånd med vårdnadshavarna. För att placera ett barn utanför hemmet med stöd av SoL krävs att det finns samtycke från vårdnadshavarna och från barnet om barnet är 15 år eller äldre (3 kap. 4 § och 21 kap. 1 § fjärde stycket SoL).

För barn som vårdas med stöd av LVU gäller i stället att socialnämnden bestämmer hur vården av den unge ska ordnas eller var han eller hon ska vistas under vårdtiden. Om nämndens beslut om placering inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat fatta beslut. Beslutet ska då anmälas vid nämndens nästa sammanträde. (Se 11 § LVU.)

Ett beslut om placering ska vara tydligt. Det ska framgå av beslutet var den unge ska vistas under vårdtiden och i de fall den unge ska placeras i ett jourhem eller familjehem ska det aktuella hemmet anges i beslutet (se JO 2004/05 s. 261, dnr 304-2002). Ett beslut om placering kan överklagas (jfr 41 § första stycket 1 LVU).

lakttagelser och uttalanden

Vid valet av placering i ärenden enligt SoL framgick det inte tydligt vilka överväganden som nämnden hade gjort. I ett av ärendena hade t.ex. ett barn placerats hos en släkting, men det framgick inte hur nämnden hade motiverat placeringen. Om nämndens resonemang inte redovisas är det svårt för barn och vårdnadshavare att förstå hur myndigheten har resonerat och vilka omständigheter som har varit avgörande för beslutet om placering. Detta försvårar för den som vill överklaga det till domstol, vilket givetvis inte är godtagbart. Från ett rättssäkerhetsperspektiv är det också centralt att det inte

finns några svårigheter för en domstol som ska pröva ett överklagande att förstå hur myndigheten har resonerat.

Jag vill också nämna att det i ett beslutsunderlag i ett av ärendena om placering enligt SoL fanns uppgifter om ett annat barn än det barn som ärendet gällde. Den typen av slarv får helt enkelt inte förekomma, eftersom en sådan handläggningsbrist även aktualiserar sekretessfrågor i samma stund nämnden lämnar dessa uppgifter till parterna i ärendet. Jag är kritisk till det inträffade.

I de placeringsärenden enligt LVU som jag granskade hade besluten om placering fattats av ordföranden i nämnden. Det framgick av underlagen att ärendena utifrån omständigheterna varit brådskande och att det därför ansetts nödvändigt att ordföranden fattade besluten.

Vid min granskning framgick att nämnden emellanåt dröjde med journalföringen. Detta var särskilt tydligt beträffande möten eller samtal med vårdnadshavare, men exempel fanns även i andra fall såsom vid hembesök i familjehem eller jourhem, vid umgängen eller i anslutning till omedelbara omhändertaganden.

Vid det avslutande mötet uppgav företrädarna för nämnden att det i nämndens verksamhetssystem finns en meddelandefunktion som gör det möjligt att skicka sekretesskyddade meddelanden och att det händer att dessa meddelanden blir liggande i inkorgen en tid innan informationen förs över i journalen.

Detta är givetvis inte ett godtagbart skäl till att dröja med dokumentationen.

Jag vill slutligen i denna del nämna att jag noterade att nämnden i ett ärende enligt LVU hade fått en påminnelse från kammarrätten om att bekräfta delgivning av en kallelse till en muntlig förhandling. I ett annat ärende hade nämnden fått en påminnelse från Migrationsverket eftersom nämnden inte hade besvarat en fråga om åldersbestämning. En myndighet ska inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter (se 8 § första stycket FL). En passivitet från nämndens sida kan medföra att den andra myndigheten hamnar i dröjsmål eller hindras i sin myndighetsutövning. Nämnden måste säkerställa att den lever upp till kravet på samverkan.

Handläggningen av ärenden enligt LSS

Rättsliga utgångspunkter

I LSS finns bestämmelser om vissa insatser som personer som omfattas av den lagen har rätt till, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och behovet inte tillgodoses på annat sätt. Målet med LSS är att den enskilde ska få möjlighet att leva som andra. (Se 1, 5 7 och 9 §§ LSS.)

Det finns inte någon särskild bestämmelse som reglerar inom vilken tid en nämnd ska fatta beslut med anledning av en ansökan om en insats enligt LSS. De generella bestämmelserna om ärendehandläggning i förvaltningslagen

(2017:900), FL, är därför tillämpliga. Det innebär bl.a. att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts (se 9 § FL). Nämnden måste alltså se till att ärendet drivs framåt och utföra de handläggningsåtgärder som krävs för att ärendet ska kunna avgöras inom en rimlig tid. Det ligger i sakens natur att beslut i ärenden enligt LSS är av stor betydelse för den enskilde. Det är därför särskilt angeläget att han eller hon inte behöver vänta längre än nödvändigt på att få sin rätt till en viss insats prövad av nämnden.

Jag har tidigare uttalat att en handläggningstid om tre till fyra månader är ett rimligt riktmärke för ett ärende om personlig assistans. Alla ärenden kommer dock inte att kunna avgöras inom en sådan tidsperiod. För att en längre handläggningstid ska anses godtagbar krävs att det finns omständigheter som kan motivera det. Är det t.ex. fråga om ett komplext ärende där en rad utredningsåtgärder varit nödvändiga kan en utredningstid om sju till åtta månader vara nödvändig. För att en handläggningstid som överstiger sju till åtta månader ska kunna godtas krävs typiskt sett att det varit fråga om ett ärende där en mer omfattande utredning varit nödvändig. Det krävs också att nämnden hela tiden har bedrivit ett aktivt utredningsarbete. Handläggningstider som uppgår till ett år eller mer ska inte behöva förekomma annat än i mycket speciella undantagsfall. (Se JO 2019/20 s. 588, dnr 7477-2017.)

Om en domstol helt eller delvis upphäver ett beslut som nämnden har fattat i fråga om en LSS-insats och återförvisar målet till nämnden för ny prövning innebär det att den enskildes ansökan kvarstår och att den inte är prövad i de delar som har upphävts. Nämnden ska utan dröjsmål meddela ett nytt beslut i enlighet med domstolens anvisningar. Nämnden bör normalt sett kunna hantera saken skyndsamt eftersom det redan finns en utredning, låt vara att den kan behöva kompletteras i vissa avseenden (se t.ex. JO:s beslut JO 2025 s. 357, dnr 2428-2024).

lakttagelser och uttalanden

I de granskade LSS-ärendena var handläggningstiderna ofta korta. Det kunde röra sig om endast ett par dagar eller i vissa fall någon månad. Det fanns emellertid även exempel på ärenden där handläggningen hade tagit längre tid. I flera av de granskade ärendena hade det dröjt innan nämnden inledde en utredning. I två av de granskade ärendena hade det tagit fyra månader innan en utredning inleddes. I ett ärende uppgick den tiden till sex månader och i ett annat ärende nästan nio månader. När en utredning väl hade inletts arbetade nämnden aktivt med ärendet och drev handläggningen framåt. Det vidtogs en rad utredningsåtgärder under kort tid. I många av ärendena fattade nämnden också beslut relativt omgående efter det att en utredning hade inletts. Att ansökningar fick ligga länge utan åtgärd gjorde emellertid att handläggningen drog ut på tiden i onödan. Jag är kritisk till detta.

Underrättelse om väsentlig försening i ärenden enligt LSS

Rättsliga utgångspunkter

Om en myndighet bedömer att avgörandet i ett ärende som har inletts av en enskild part kommer att bli väsentligt försenat, ska myndigheten underrätta parten om detta. I en sådan underrättelse ska myndigheten redovisa anledningen till förseningen. (Se 11 § FL.)

Syftet med bestämmelsen i 11 § FL är främst att minska risken för att bristande information om handläggningen leder till onödigt irritation hos den enskilde. Det är god förvaltning att inte hålla den enskilde ovetande om vad som händer i ärendet. En myndighet bör därför lämna information om handläggningen så tidigt som möjligt. De överväganden som en myndighet gör i fråga om huruvida den ska underrätta den enskilde bör dokumenteras. Det är viktigt att en underrättelse enligt 11 § FL är tydligt utformad – det ska bl.a. framgå att det är fråga om en underrättelse enligt den bestämmelsen och det är lämpligt att myndigheten försöker uppskatta hur lång tid det beräknas ta innan ärendet avgörs. (Se t.ex. JO 2023 s. 351, dnr 6473-2021, JO 2023 s. 368, dnr 7262-2022 och 7266-2022 samt JO:s beslut den 19 juni 2023, dnr 3232-2023.)

lakttagelser och uttalanden

Som jag nämnt hade handläggningen dragit ut på tiden i vissa LSS-ärenden. Vid granskningen noterades inte några underrättelser om väsentlig försening enligt 11 § FL.

Vid det avslutande mötet uppgav nämndens företrädare att nämnden inte hade några närmare kunskaper om den aktuella bestämmelsen.

Jag ser med allvar på att nämnden inte har säkerställt att de anställda har kännedom om och tillämpar 11 § FL i de fall där bestämmelsen aktualiseras. På samma sätt måste nämnden känna till och tillämpa bestämmelsen om enskildas rätt att begära s.k. dröjsmålstalan enligt 12 § FL.

Beslut i LSS-ärenden

Besluten i LSS-ärendena var välskrivna. Det var enkelt att följa nämndens resonemang. Språket var lättläst. I något fall hade nämnden endast angett i beslutet att den avslog ”begäran om insats enligt 9 §”. Det framgick inte vilken insats som avsågs. I ett annat fall hade nämnden inte fyllt i vilken insats beslutet avsåg, utan det fanns endast en tom hakparentes. Det bör givetvis framgå vilken insats det aktuella beslutet avser. Bristerna ger ett slarvigt intryck. Jag vill också understryka att om det inte framgår tydligt av beslutet vilken insats som prövats kan det försvåra en senare domstolsprövning.

Hanteringen av överklaganden i ärenden enligt LSS

Jag har inte utifrån de ärenden jag granskat några synpunkter på nämndens hantering av överklaganden. Jag vill dock framhålla att nämnden i den överklagandehänvisning som bifogats LSS-beslut anger att skrivelsen ska vara

egenhändigt undertecknad. Lagstiftningen uppställer inte något sådant krav. Nämnden bör se över den saken.

Jag vill slutligen framhålla att jag tycker mig se att nämnden är på rätt väg när det gäller handläggningen av LSS-ärendena, även om det alltså återstår ett arbete för att helt komma till rätta med de problem jag pekat på.

Handläggningen av ärenden om ekonomiskt bistånd

Rättsliga utgångspunkter

En enskild som inte själv kan tillgodose sina ekonomiska behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 12 kap. 1 § SoL rätt att få ekonomiskt bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sina levnadskostnader i övrigt. Den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå genom biståndet. Även när det gäller ekonomiskt bistånd är bestämmelsen i 9 § FL om hur ett ärende ska handläggas tillämplig.

En myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. En enskild part som inleder ett ärende ska medverka genom att så långt som möjligt ge in den utredning som parten vill åberopa till stöd för sin framställning. Om det behövs ska myndigheten genom frågor och påpekanden verka för att parten förtydligar eller kompletterar framställningen (23 § FL). Innan en myndighet fattar ett beslut i ett ärende ska den som huvudregel underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet (25 § FL).

Iakttagelser och uttalanden

Det allmänna intrycket var att ärendena om ekonomiskt bistånd handlades på ett engagerat, serviceinriktat och effektivt sätt. Vid granskningen noterades exempelvis ett ärende där den enskilde hade bristande kunskaper i svenska. Handläggaren hade då hjälpt den enskilde att skriva ned information om dennes hälsotillstånd på svenska för att denne skulle kunna kommunicera med personal på vårdcentralen. Ett ytterligare exempel på vidsträckt service var en situation där en enskild hade avslutat ett telefonsamtal med en handläggare genom att uppge att denne inte hade pengar och lagt på luren. Handläggaren ringde då upp för att kontrollera om detta skulle förstås som att den enskilde muntligen ansökte om nödbistånd.

En utredning av en ansökan om ekonomiskt bistånd inleddes i regel samma dag som ansökan kom in. Nämnden var även hjälpsam och tydlig i fråga om vilka kompletteringar som den enskilde behövde komma in med för att en ansökan skulle vara fullständig. Det framkom även att nämnden, i de fall kompletteringar inte hade kommit in i tid, väntade några dagar innan ett avslagsbeslut fattades. Beslut om ekonomiskt bistånd fattades i regel en till två veckor efter det att en ansökan gjorts.

Det framgick inte av dokumentationen om enskilda hade kommunicerats innan beslut meddelades. I flera ärenden gick det heller inte att utläsa när en ansökan hade kommit in och det förekom även att datumangivelser inte stämde överens. I ett ärende framgick det exempelvis av journalen att en ansökan hade lämnats in ett visst datum. Originalansökan var dock inkomststämplad mer än en vecka tidigare.

Vid det avslutade mötet uppgav företrädarna för nämnden att kommunikering ofta sker muntligen, genom exempelvis ett telefonsamtal.

Jag förutsätter att nämnden i fortsättningen dokumenterar detta i ärendena.

Jag vill även nämna ett ärende där nämnden dröjt med att lämna över ett överklagande till domstol. Den 30 oktober 2024 överklagade den enskilde ett beslut. Överklagandet överlämnades till förvaltningsrätten först den 23 januari 2025. Tiden för att överlämna ett överklagande till överinstansen bör inte överstiga en vecka. Jag är kritisk till att det tog nästan tre månader för nämnden att hantera överklagandet i detta fall.

Beslut i ärenden om ekonomiskt bistånd

Rättsliga utgångspunkter

För varje skriftligt beslut som nämnden fattar ska det finnas en handling som visar bl.a. dagen för beslutet, vad beslutet innehåller och vem eller vilka som har fattat beslutet (31 § FL). Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska, som huvudregel, innehålla en klagande motivering. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande (32 § FL).

Motiveringsskyldigheten innebär att myndigheten måste ange de skäl som har bestämt utgången i ärendet. Det ställs inte något krav på myndigheten att ingående redogöra för sakförhållandena i ärendet eller för hur dessa har bedömts. I uttrycket klagande ligger emellertid att skälen måste presenteras på ett sådant sätt att de blir begripliga för den enskilde. Att mottagaren förstår myndighetens beslut, framför allt motiveringen, är viktigt både för rättssäkerheten och för mottagarens förtroende för myndigheten. Det är också en förutsättning för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt genom att exempelvis överklaga besluten.

I 33 § första stycket FL anges att en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt ska underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt. Av bestämmelsens tredje stycke framgår bl.a. att myndigheten bestämmer hur underrättelsen ska ske. Det kan inte anses uppenbart obehövligt att den enskilde underrättas om en ansökan har beviljats eller inte.

lakttagelser och uttalanden

De flesta beslut om ekonomiskt bistånd var välformulerade och sakliga med ett lättillgängligt språk. Det noterades flera exempel på välmotiverade avslagsgrunder, vilket talar för en god regelförståelse.

I många fall framgick det emellertid inte vilka poster i en ansökan om ekonomiskt bistånd som hade prövats. Mina medarbetare noterade flera fall där uppgifterna i en ansökan skiljde sig från de belopp som fanns i besluten. I flera fall var det även svårt att förstå om nämnden hade beviljat en ansökan helt eller delvis. Av rättssäkerhetsskäl är det viktigt att det av dokumentationen går att följa och förstå hela handläggningskedjan, från vilka belopp som den enskilde ansökt om till hur nämnden gjort sina beräkningar och bedömningar.

Besluten innehöll rubriken ”Motivering” där både motiveringen till beslutet och beslutets innebörd angavs. Detta kan jämföras med besluten om särskilt boende för äldre, där motiveringen till beslutet och själva beslutet redovisades under separata rubriker. Möjligtvis skulle det vara ändamålsenligt med samma rubriksättning i besluten om ekonomiskt bistånd.

Mina medarbetare noterade även att nämnden i regel fattade två separata beslut i de fall en ansökan delvis bifölls och delvis avslogs.

Vid det avslutande mötet uppgav företrädare för nämnden att den gjorde så för att det skulle bli tydligare för den enskilde och underlätta verkställigheten av de delar som bifölls.

Jag har inte något att anmärka på en sådan ordning i och för sig. Besluts-motiveringarna för avslag och bifall gick dock delvis in i varandra och det fanns även ärenden där motiveringen till avslagsbeslutet enbart fanns i bifallsbeslutet. En sådan ordning bör naturligtvis undvikas. För varje beslut som nämnden fattar ska det nämligen finnas en individualiserad motivering. Det är viktigt att ett beslut står på egna ben och inte behöver läsas tillsammans med någon annan handling för att den enskilde ska förstå innebörden av det.

I ett ärende noterade mina medarbetare att nämnden hade haft ett möte med en enskild om ett avslagsbeslut. Av journalanteckningarna framgick att den enskilde inte hade svenska som modersmål och det hade noterats att ”det verkar som om hon har förstått” innehållet i beslutet och även sin möjlighet att överklaga. Det är givetvis mycket angeläget att nämnden säkerställer att enskilda förstår innehållet i ett beslut och även hur ett beslut kan överklagas. Enligt 13 § FL ska en myndighet använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska. Det får inte råda någon osäkerhet i fråga om den enskilde har förstått innebörden av det som har förmedlats.

Det fanns även ärenden där en överklagandehänvisning inte hade bifogats när ett avslagsbeslut skickats till den enskilde. I de flesta fall hade nämnden upptäckt detta och skickat en separat överklagandehänvisning i efterhand. Nämnden bör se till att en överklagandehänvisning alltid bifogas vid ett avslag.

Många gånger framgick det av dokumentationen hur den enskilde hade underrättats om beslutet. Det var oftast genom vanlig post. Det fanns även ärenden där detta inte framgick. Att det går att utläsa vid vilken tidpunkt ett beslut har meddelats och hur detta har kommit den enskilde till del är av betydelse för en eventuell prövning av om ett överklagande har kommit in i rätt tid.

Det angavs, precis som i LSS-ärendena, i överklagandehänvisningarna att ett överklagande skulle vara egenhändigt undertecknat. Det uppställs som jag nämnt inte något sådant krav.

Handläggningen av ärenden om särskilt boende för äldre

Rättsliga utgångspunkter

I 8 kap. SoL finns bestämmelser om särskilda boendeformer för äldre personer. Socialnämnden ska enligt 8 kap. 3 § SoL arbeta för att äldre personer får goda bostäder. Enligt 8 kap. 4 § SoL ska kommunen inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som behöver omvårdnad och särskilt stöd.

En enskild som själv inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 11 kap. 1 § SoL rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Den enskilde ska därigenom tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden genom insatserna.

Iakttagelser och uttalanden

Mitt generella intryck är att handläggningen av ärendena om särskilt boende för äldre var god och aktiv. I de avslutade ärendena, som samtliga mynnade ut i bifallsbeslut, fattades ett beslut inom en till två månader. I de ännu inte avslutade ärendena kunde mina medarbetare dock konstatera att det fanns exempel på att handläggningen hade varit mer passiv, t.ex. att en utredning hade inletts först en månad efter det att ansökan kommit in.

Besluten var generellt sett välmotiverade och tydliga. Det fanns en tydlig rubriksättning där motiveringen till beslutet och själva beslutet återfanns under skilda rubriker.

Dokumentationen var bristfällig även i dessa ärenden. I flera beslut framgick att nämnden hade vidtagit utredningsåtgärder som inte hade dokumenterats i journalen. Jag ser särskilt allvarligt på att det i några beslut framgick att hembesök hade ägt rum, trots att detta inte var dokumenterat. Skyddet mot intrång i den egna bostaden följer av grundlag och ett hembesök får bara ske om den enskilde har lämnat sitt samtycke till det. Det är därför av särskild stor vikt att en sådan utredningsåtgärd, och den enskildes samtycke, noga dokumenteras.

Ärendet avslutas.

Protokollförare vid inspektionen var Charlotte Ljungblad och Lovisa Falkman.

Protokollet har justerats den 24 juni 2026 av JO Thomas Norling. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.